

Remissvar

Vårt diarienummer:
2022-01388

Ert diarienummer:
S2022/01621

Datum:
2022-08-08

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se (kopia)

Remissvar på Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet (SOU 2022:11)

Sammanfattning

Vinnova har valt att bara kommenterar de delar där myndigheten föreslås få ett uppdrag.

Vinnova är en sektorsövergripande myndighet med ett lika brett ansvarsområde som det finns samhällsutmaningar och branscher. Samtidigt är "innovation" ett eget och generiskt kunskapsområde. Kunskapen om hur innovationsarbetet går till i praktiken, vilka metoder, processer och andra verktyg som kan och bör användas behövs i alla sektorer. Vi betraktar därför samordning i ett enskilt och ganska smalt innovationsområde som ineffektiv användning av myndighetens resurser. Däremot har vi på särskilt prioriterade områden bland annat i samspel med samhälls- och branschaktörer inrättat och finansierat så kallade strategiska innovationsprogram.

De strategiska innovationsprogrammen bygger på en nära dialog med parterna för att säkerställa deras upplevda behov av ett samlat program. De inrättar oftast gemensamma mötesplatser och bidrar med viss samordning av de aktörer som berörs av programmet. Ett par sådana områden har eller skulle kunna ha ett utökat samordningsansvar även för de delar som utredningen pekar på. Samtidigt är medlen som Vinnova beviljar de strategiska innovationsprogrammen uppbundna på aktiviteter och ytterligare ett uppdrag skulle därför behöva tilläggsfinansiering. Den statliga forskningsstiftelsen RISE är en annan samhällsaktör som ofta tar på sig att samordna utvecklingsområden och som därför kan anses mer lämplig än Vinnova. Sannolikt vore dock Post- och telestyrelsen (PTS) den bäst lämpade samordningsaktören med sitt sedan länge etablerade arbete för att stödja innovation för ökad tillgänglighet.

Vi ställer oss också tveksamma till om effekten av en konstruerad (top-down) samordning faktiskt driver på utvecklingen så som utredningen hoppas.

I stället för en huvudsaklig satsning på samordning, för att stimulera innovationsarbetet på området, föreslår vi en mix av insatser med fokus på att stärka *efterfrågan* av den teknik och de innovationer som utredningen hoppas på. Insatserna kan dels handla om tydliga efterfrågedrivande instrument som att skapa så kallade beställargrupper, upphandling av innovation eller ökade krav/regleringar, men även om att skapa de förutsättningar som krävs för att nya lösningar ska nå marknaden.

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

Vinnova har i flera olika satsningar, ofta i samverkan med Upphandlingsmyndigheten, försökt stärka upphandlingskompetensen för upphandling av innovation i offentlig sektor. Området utredningen beskriver låter mycket lämpligt för beställarnätverk eller -grupper samt för det som brukar kallas för innovationsupphandling. Om de upphandlande myndigheter (och andra) ställer krav som i nutid ligger i framkant av det tekniken förmår, samt på framtida funktion, så skapas marknader för företag med nya lösningar på området. Det kan driva utvecklingen framåt och stärka den utveckling som redan pågår inom näringslivet idag. Vinnova bedömer att artificiell intelligens och hjälpmedel som smarta glasögon inom 5-10 år sannolikt kommer att revolutionera tjänsterna som kan erbjudas målgruppen. Vissa lösningar borde redan idag finnas på marknaden eller enkelt kunna tas fram, för till exempel tal till text, men offentlig sektor kan genom beställarnätverk lära sig av varandra rörande omvärldsanalys, kravställning och kanske till och med koordinerad efterfrågan. Om både trycket på och möjligheterna för leverantörerna ökar kommer sannolikt också näringslivsaktörerna att se egna vinster i att samordna sig – spontant eller med stöd av aktuella branschorganisationer. Upphandlingsmyndigheten har ansvaret för innovationsupphandlingsstöd till offentlig sektor och näringsliv, medan Vinnova har erfarenhet av finansiering av olika innovationsupphandlingsinstrument, och skulle kunna samarbeta runt ett uppdrag på området,

Om vinsterna för upphandlande parter är tveksamma (förutom att svara upp mot gällande regelverk kring tillgänglighet) föreslår vi också insatser som kan stödja ekonomiska beräkningar av införandet av nya innovationer på området. Kanske går det att bygga vidare på media.mfd.se/kognitionssnuran/ eller [Introduktion - Digitaliseringssnuran](#).

Naturligtvis kan staten också *öka eller specificera kraven* på tillgänglighet och på det viset skruva upp efterfrågan av effektiv teknik för att uppfylla behovet av tolkning.

Fortsatt utveckling på områdena språkteknologi och artificiell intelligens (natural language processing) är en viktig förutsättning. Idag stöttar Vinnova redan grundläggande utveckling via AI Sweden, RISE, Kungliga biblioteket med flera. Om artificiell intelligens ska användas behöver det svenska språket bearbetas. Först då öppnas möjligheterna för tillämpningar med hjälp av artificiell intelligens. Vinnova har också genomfört två närliggande utlysningar för att stimulera utvecklingen av hjälpmedel: [Digitala hjälpmedel - innovationer som gör livet enklare! | Vinnova](#). Idag drivs dock utvecklingen från statligt håll framför allt genom Post- och telestyrelsen: [PTS innovationstävling | PTS](#).

Om regeringen väljer att ge en eller flera statliga aktörer uppdrag på området, behöver dessa vara långsiktiga och väl finansierade. Detta för att insatsen ska ge någon effekt. Det gäller oavsett om man vill stimulera utvecklingen av ny teknik och tjänster (genom till exempel utlysningar eller innovationstävlingar) eller om kravställningen ska öka och upphandlingsstödet utvecklas.

Kort sagt anser vi att det föreslagna samordningsuppdraget inte på ett effektivt sätt skulle leda till målet. Vi föreslår istället en mix av insatser som på andra områden visat sig framgångsrika när det gäller att driva innovation och utveckling framåt.

Vinnovas ställningstaganden

Avsnitt 11.2 Insatser för att stärka och främja språkteknologisk utveckling och innovation

Vinnova avstyrker förslaget om att Vinnova skulle få en samordnande roll.

Skälen för ställningstagandet är dels att myndigheten inte är en lämplig samordningsaktör på området, dels att det finns bättre och mer kraftfulla åtgärder för att uppnå utredningens syfte, se ovan.

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. Handläggare Jonas Gumbel har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Elisabet Nielsen, avdelningschef Lars Hammarström och Områdesledare Judit Wefer deltagit, liksom handläggarna Sanna Edlund, Anna Bjurström, Fredrik Weisner, Erik Borälv, Sverker Brundin och Nina Widmark.

Darja Isaksson

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521